

УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ВИКЛАДАЧІВ І ДОСЛІДНИКІВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КРАЦІ ПРАКТИКИ РОЗБУДОВИ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТУДІЙ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

У РАМКАХ ПРОЄКТУ:

«ВІДБУДОВА ПОТЕНЦІАЛУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТУДІЙ НА УКРАЇНСЬКИХ
ТЕРИТОРІЯХ, ЩО ПОСТРАЖДАЛИ ВІД КОНФЛІКТУ: ОСМИСЛЮЮЧИ ВИКЛИКИ ТА
ГЕНЕРУЮЧИ РІШЕННЯ» 619892-ЕРР-1-2020-1-UA-ЕРРІМО-ПРОЄКТ

Київ

20-21 жовтня 2023 р.

*За повного або часткового використання матеріалів збірника
посилання на видання обов'язкове.*

*Матеріали надруковані методом прямого відтворення тексту,
наданого авторами, які несуть відповідальність за його
достовірність, зміст і стилістику, за правильне цитування джерел
та посилання на них.*

*Організаційний комітет не несе відповідальності за погляди,
висловлені авторами матеріалів.*

КРАЦІ ПРАКТИКИ РОЗБУДОВИ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТУДІЙ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ
ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м.
Київ, 20-21 жовтня 2023 р.). – Українська Асоціація Викладачів і Дослідників Європейської
Інтеграції; Київ. 2023. – 114 с.

У збірнику вміщені тези учасників міжнародної конференції науково-практичної конференції,
метою якої було представити та комплексно і всебічно осмислити та висвітлити найкращі
вітчизняні освітні практики у сфері Європейських студій в умовах російської загарбницької
війни проти України.

Збірник матеріалів підготовлено та видано за кошти Проекту Асоціації: «Відбудова
потенціалу Європейських Студій на Українських територіях, що постраждали від конфлікту:
осмислюючи виклики та генеруючи рішення» 619892-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-PROJECT,
що здійснюється за підтримки Програми Еразмус+ напряму ім. Жана Монне.

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an
endorsement of the contents which reflect the view of the authors, and the Commission cannot be
held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Збірник розміщено на сайті: aprei.com.ua

ЗМІСТ

Андруховіч Дана	
ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ДОБУ ВІЙНИ.....	6
Антонюк Катерина	
ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В РЕАЛІЯХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ.....	10
Бабаджанян Гаяне, Коваленко Вікторія	
САМОРЕГУЛЮВАННЯ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНИЙ СПОСІБ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	13
Баранов Олександр, Головка Ольга, Дубняк Марія	
РЕЗУЛЬТАТИ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЕКТУ EULIOT16	
Вівсюк Ірина	
ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	19
Гибало Анастасія, Хмурова Вікторія	
ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ – ОСВІТНЯ СКЛАДОВА.....	22
Максим Горшков	
MASSIVE OPEN ONLINE COURSES ЯК МЕТОД ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВИТИ	26
Гуцалюк Олексій, Бондар Юлія	
ГАРМОНІЗАЦІЯ РИНКУ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ КРАЇН ЄС ТА УКРАЇНИ	29
Завгородня Єлизавета, Мельник Тетяна	
РОЗВИТОК ПРОГРАМ НАВЧАННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ В УНІВЕРСИТЕТАХ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	32
Іванченко Галина, Веслова Яна	
ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РЕЛОКАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	36
Копчикова Інна	
ІННОВАЦІЙНЕ ЗМІСТОВО-ТЕХНОЛОГІЧНЕ ПЕРЕЗАВАНТАЖЕННЯ СУЧАСНОЇ ОСВИТИ.....	41
Кульганік Оксана	
НАПРЯМИ КОНКУРЕНТНОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ПІСЛЯ ВІЙНИ В РАМКАХ ДОПОМОГИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	44
Лаврентьева Валерія	
СПІВПРАЦЯ МІЖ УНІВЕРСИТЕТАМИ УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМИ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ	47

Антонюк Катерина

*доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи,
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ, Україна*

ORCID: orcid.org/0000-0003-4566-7792

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В РЕАЛІЯХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ

Освіта в умовах війни зазнає суттєвих трансформацій: змінюється формат освітнього процесу, програми і терміни навчання, спрощено вступ до закладів вищої освіти, деякі освітні та наукові установи переміщені в інші регіони. В умовах ведення війни зазнає значних трансформацій освітній процес, його організація, структура занять, а також формат проведення навчання, про що свідчить необхідність у розробці та впровадженні ефективних комунікаційних заходів за умови дистанційного навчання.

Під час карантинних заходів через епідемію COVID-19 70% здобувачів вищої освіти навчалися дистанційно. Університети можуть технічно розробляти програми та моделі дистанційного навчання, які вони пропонують своїм здобувачам. Вищі навчальні заклади максимально технічно підлаштовуються під умови недостатнього фінансування та низьких зарплат працівників, які змушені облаштовувати робочі місця за власні кошти (Nahorniak, S., Lisina, L., & Lysenko T., 2022).

Здобувачі вищої освіти, особливо старших курсів, також призвичаїлися до дистанційних навчальних платформ, онлайн-конференцій, підборі програмного забезпечення для навчання. За даними Ingek, багато зарубіжних університетів, спираючись на успішність освоєння тонкощів онлайн-навчання українськими науковцями та педагогами, почали залучати фахівців з України для викладання дисциплін в іноземних університетах (Ingek, 2022).

При цьому основною метою дистанційного навчання під час війни є не тільки здобуття нових знань, але й психологічна підтримка, спілкування, використання освіти як дієвого інструменту переключення уваги на конструктивний процес пізнання й саморозвитку.

Відповідальність викладачів у цьому разі полягає в тому, щоб зуміти розкрити в студентів потенціал метаумінь (універсальних навичок), які мають приховану силу та вплив на особистість (Luchaninova, O., 2022).

Також наголошується, що дистанційна освіта – це саме процес цілеспрямованої взаємодії викладача та здобувача, заснований на використанні сучасних технологій навчання та комунікації, що дає можливість навчатися здалеку, дає можливість освоювати спеціальність, поєднувати її з практикою та

роботою. Це також можливість організації процесу самоосвіти, планування та побудови особистого освітнього шляху (Silenko A. O., & Kruk, N. V., 2022). Тому саме дистанційна освіта стимулює соціальну та професійну мобільність залучених до освітнього процесу та робить його максимально безперервним і водночас якісним, навіть, в умовах масштабної війни на території країни.

Дистанційне навчання надає можливості організувати освітній процес в умовах війни. Водночас частина здобувачів та викладачів, що перебувають у небезпечних зонах – на територіях ведення бойових дій або тимчасово окупованих територіях – і можуть не мати можливості долучитися до нього. Це може прямо впливати на організацію освітнього процесу та переривати його. Збір даних і розробка рекомендацій на загальнодержавному рівні щодо організації освітнього процесу в наявних умовах воєнного стану можуть бути корисними (Education and war in Ukraine, 2022).

Для вирішення цих проблем необхідно реалізувати цілу низку важливих умов, однією з яких є широке використання нових інформаційних технологій (НІТ).

Що стосується конкретного ВНЗ, то головними напрямками використання НІТ ми вважаємо такі (Adamenko, O. V.):

- використання НІТ у навчальному процесі;
- використання НІТ у наукових дослідженнях;
- використання НІТ в управлінні вищим навчальним закладом.

Для цифрової трансформації освіти необхідно здійснити низку важливих кроків, до яких належать:

- розробка законодавчих ініціатив з боку держави для забезпечення нормативного підґрунтя трансформації освіти;
- модернізація освітніх систем, у тому числі змісту навчання шкільної та університетської освіти, а саме оновлення чинних та/або розробка нових освітніх програм, навчальних планів тощо для підготовки відповідних кваліфікованих фахівців для майбутніх професій;
- підготовка і перепідготовка педагогічних кадрів, у тому числі підвищення рівня сформованості їхніх цифрових навичок і компетентностей (Strutynska, O. V., 2020).

Підсумовуючи погляди науковців щодо впливу війни на трансформацію освітнього процесу, можна сформулювати такі висновки: освіта зазнає непередбачуваного впливу, який зумовлений сучасними реаліями; освітній процес потребує гнучкості та варіативності, оскільки дистанційна форма диференціює потреби здобувачів, шляхом необхідності поєднання освіти та робочого процесу; визначення тривалості навчання, через вплив військових атак на енергетичну систему та зміщення навчального плану здобувачів; необхідність у пошуках нових інформаційних технологій для більш ефективного навчання, а також удосконалення методик ведення освітнього процесу та урізноманітнення навчання. Важливим та необхідним постає питання реалізації та інтеграції європейських методів посилення ефективності дистанційної освіти та запозичення досвіду організації навчання у країн, що зазнали військового впливу.

Список використаних джерел:

1. Nahorniak, S., Lisina, L., & Lysenko T. (2022). Distance education: shortcomings and prospects in the conditions of the Russian-Ukrainian war. *Current issues of humanitarian sciences*. Vol. 53, No. 2.
2. Ingek (2022). War in Ukraine: what will happen to the education market? URL: <https://ingek.com/2022/07/12/war-in-ukraine-what-will-happen-to-the-education-market-3/>
3. Luchaninova, O. (2022). Distance learning of students in war: the latent power of metaskills. *Adaptive Management: Theory and Practice. Series Pedagogics*. Vol. 13. No. 25. 230-236. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/53-2-34>
4. Silenko A. O., & Kruk, N. V. (2022). Distance education: an alternative or additional opportunities of traditional education? *Actual problems of politics*. Vol. 69. 94–100. <https://doi.org/10.32837/app.v0i69.1308>
5. Education and war in Ukraine (February 24 - April 1, 2022) URL: <https://cedos.org.ua/researches/osvita-i-vijna-v-ukrayini-24-lyutogo-1-kvitnya-2022/>
6. Adamenko, O. V. The use of new information technologies is a necessary condition for the entry of higher education institutions of Ukraine into the world educational space. URL: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN3/07aovsop.pdf>
7. Strutynska, O. V. (2020). Transformation of education in the conditions of the development of a digital society: European experience and prospects for Ukraine. *Scientific Bulletin of the South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynskiy*. Vol. 3 (132). <https://doi.org/10.24195/2617-6688-2020-3-9>